

Univerzita Palackého v Olomouci

Filozofická fakulta

Bakalářská práce

**Reprezentace trans identit
v současné americké televizní tvorbě**

Dominik Rašek

Katedra divadelních a filmových studií

Vedoucí práce: Mgr. Iveta Jansová, Ph.D.

Studijní program: Žurnalistika – Televizní a rozhlasová studia

Olomouc 2021

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci *Reprezentace trans identit v současné americké televizní tvorbě* vypracoval samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále prohlašuji, že tato bakalářská práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Datum

3. 5. 2021

.....

podpis

Poděkování

Chtěl bych poděkovat Mgr. Ivetě Jansové, Ph.D. za vedení mé bakalářské práce, cenné rady a odborný dohled. Děkuji také Mgr. et Mgr. Janě Jedličkové, Ph.D. za dílčí konzultace a poskytnutí odborné literatury.

Obsah

ÚVOD	9
1. KRITIKA PRAMENŮ A LITERATURY.....	13
2. METODOLOGIE A TEORETICKÁ VÝCHODISKA.....	17
2.1. HETERONORMATIVITA	17
2.2. QUEER TEORIE	19
2.3. STEREOTYPY	20
2.4. TRANSSEXUALITA VS. TRANSGENDER.....	21
2.5. STEREOTYPIZACE TRANS IDENTIT	25
2.6. PŘÍPADOVÁ STUDIE	25
2.7. VÝZKUMNÉ OTÁZKY	27
2.8. SHRNUÍ	28
3. PRAKTICKÁ ČÁST	29
3.1. DEFINICE VÝZKUMNÉHO VZORKU	29
3.1.1. <i>Euphoria (2019)</i>	29
3.1.2. <i>Her Story (2016)</i>	29
3.1.3. <i>Pose (2018)</i>	30
3.1.4. <i>Sense8 (2015)</i>	30
3.1.5. <i>Představení sledovaných postav</i>	31
3.2. JAK JSOU TRANS OSOBY REPREZENTOVÁNY VE VYBRANÝCH TELEVIZNÍCH SERIÁLECH?.....	31
3.2.1. <i>Rodina a vztahy</i>	31
3.2.2. <i>Zaměstnání a styly oblékání</i>	34
3.2.3. <i>Charakterová a povahová reprezentace postav</i>	36
3.2.4. <i>Genderová identita, její expozice a herecké obsazení</i>	37
3.2.5. <i>Tranzice jako narativní téma</i>	41
3.3. SHRNUÍ	42
ZÁVĚR.....	43
ZDROJE	45

Úvod

V aktuální televizní tvorbě lze pozorovat bezprecedentní diverzitu identit, přesto jsou některé z nich akademickou sférou často opomíjeny. Zmíněný trend považuji za nutný změny, proto jsem se rozhodl věnovat tuto bakalářskou práci problematice zobrazení transsexuální a transgender minority na televizních obrazovkách. Nebudu se však zabývat českou tvorbou, nýbrž americkou. Důvod je nabíledni: u nás s těmito identitami příliš pracovat neumíme. Divákům bývají často představeny komediálním způsobem, jako prvek pobavení a humoru. Tak tomu bylo třeba v případě seriálu *MOST!*¹ z produkce České televize, který veřejnoprávní médium odvysílalo na začátku roku 2019. Přestože byl seriál jako takový hodnocen poměrně dobře, u samotných trans lidí výrazný úspěch neměl.² Domnívám se, že tato skutečnost zcela vystihuje to, proč se u nás stále nedaří na televizních obrazovkách důstojnou formou trans menšinu zobrazit a proč je vhodné se odborně zajímat o to, jak taková reprezentace vlastně ve světě vypadá.

Bakalářská práce si klade za cíl zmapovat, jak je sledovaná identita ve vybraných amerických seriálech zobrazena. Naznačeny budou také odlišnosti mezi jednotlivými zpracováními včetně společných rysů, zároveň budou identifikovány možné konvence i širší zastoupení transgender kategorie.³ Původním záměrem bylo tomuto zkoumání podrobit celkem osm televizních děl, která vznikla mezi lety 2015 a 2020 ve Spojených státech. Konkrétně mělo jít o *Pose*⁴, *Sense8*⁵, *Her Story*⁶, *Euphoria*⁷, *Tales Of The City*⁸, *Orange Is The New Black*⁹, *Gypsy*¹⁰

---

¹ MOST! [TV seriál] Created by: Jan Prušinovský, Česká republika: Česká televize, 2019. 8 ep.

² SLEPIČKOVÁ, Lucie. Role médií v konstruování společenských představ o menšinách: vnímaný vliv seriálu Most! na představy o transgender lidech. Praha, 2020. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra žurnalistiky.

³ Širší vymezení pojmu transgender je uvedeno v příslušné kapitole.

⁴ Pose [TV seriál] Created by: Ryan Murphy, Brad Falchuk, Steven Canals. USA: FX, 2018-2019. 18 ep.

⁵ Sense8 [TV seriál] Created by: The Wachowskis, J. Michael Straczynski. USA: Netflix, 2015-2018. 24 ep.

⁶ Her Story [TV seriál] Created by: Jen Richards, Laura Zak. USA: YouTube, 2016. 6 ep.

⁷ Euphoria [TV seriál] Created by: Sam Levinson. USA: HBO, 2019. 10 ep.

⁸ Tales Of The City [TV seriál] Created by: Lauren Morelli. USA: Netflix, 2019. 10 ep.

⁹ Orange Is The New Black [TV seriál] Created by: Jenji Kohan. USA: Netflix, 2013-2019. 91 ep.

¹⁰ Gypsy [TV seriál] Created by: Lisa Rubin. USA: Netflix, 2017. 10 ep.

a *Crave*¹¹. Po pečlivém zvážení a konzultacích jsem se nicméně rozhodl tento vzorek zúžit a věnovat se pouze prvním čtyřem jmenovaným seriálům. Důvodem změny vzorku je fakt, že práce, která by se důkladně zabývala všemi původně plánovanými díly, by výrazně překračovala stanovený rozsah pro tento typ absolventských prací. Ponechávám si tedy prostor pro možné budoucí bádání, které by se vyňatými díly mohlo zabývat. Změny doznala také původně avizovaná výzkumná metoda, kterou měla být diskurzivní analýza, nicméně tato metoda mi pro zamýšlený druh výzkumu nevyhovovala a byla proto nahrazena metodou případových studií.

Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část, přičemž teorii jsou věnovány dvě kapitoly s osmi dílčími podkapitolami. Praktickou část tvoří tři kapitoly a deset podkapitol. Nejprve jsou vymezena teoretická východiska práce, následně jsou prameny a použitá literatura podrobeny kritice. Poté v jednotlivých kapitolách praktické části představuji závěry z dílčích případových studií. Součástí těchto kapitol jsou rovněž faktografické informace o jednotlivých seriálech včetně naznačení jejich distribučního modelu. Poznatky z dílčích případových studií jsou následně syntetizovány do ucelených kapitol, jež si nekladou za cíl uvádět nové a všeobecně platné závěry, nýbrž takové teze, které přispějí k hlubšímu pochopení dané problematiky v rámci zkoumaného vzorku. Přestože tato práce nabízí poměrně podrobný exkurz do světa transgenderu/transsexuality na televizních obrazovkách, nelze její závěry aplikovat univerzálně na veškerou současnou seriálovou tvorbu vzniknuvší (nejen) ve Spojených státech obsahující sledovanou identitu. Práce operuje pouze s omezeným vzorkem, zároveň je využita kvalitativní metoda výzkumu, a tak nelze předpokládat, že prezentované závěry jsou všeobecně platné.

Jak je již zmíněno výše, akademický diskurz se zejména v tuzemském kontextu dané problematice věnuje pouze okrajově. Přínosem práce je tak vhled do problematiky současnou optikou, zároveň nabízí obohacení již existujících poznatků o nové, hlubší, které povedou k pochopení tohoto fenoménu. Diverzita identit obecně je stále tématem ve vztahu k přetrvávajícímu konzervatismu společnosti. Je nutné mít na paměti, že média mají významný vliv na to, jak vnímáme

---

¹¹ Crave [TV seriál] Created by: Aneesh Sheth. USA: Honey Toad Studio, 2015. 1 ep.

svět - proto je namístě taková témata prozkoumávat. Mojí osobní ambicí v tomto směru je pak také otevření tématu zmiňované identity, abychom ji jako společnost lépe pochopili, méně stigmatizovali a abychom o ní dokázali hovořit s úctou a respektem bez nutnosti ji využívat jako prvek humoru a pobavení.

1. Kritika pramenů a literatury

Protože práce operuje s různými zdroji, z nichž některé nejsou primárně určeny pro analýzu televizního obsahu, je nutné je diskutovat a zasadit je do kontextu jejich vzniku. Navíc vzhledem k poměrně malé probádanosti tématu v České republice je nutné čerpat i ze zahraniční literatury. Je také potřeba si uvědomit, že zvolený výzkumný vzorek je pouze „kapkou v moři“ televizní tvorby.

Tématem práce *Reprezentace trans identit v současné americké televizní tvorbě* je, jak již z názvu vyplývá, zkoumání způsobů zobrazení dané minority. Vzhledem k interdisciplinárnímu charakteru této práce je nutné čerpat z rozdílných zdrojů. Co se týče samotných pojmů transgender/transsexualita, jejich vymezení se napříč zdroji příliš neliší. Přestože platí určité obecné povědomí o těchto kategoriích, považují za důležité je od sebe důsledně odlišit. Z tohoto důvodu je k popsání pojmů použita i lékařská literatura, konkrétně publikace *Transsexualita a jiné poruchy pohlavní identity*¹², která na tuto problematiku nahlíží jako na psychickou nemoc. Je patrné, že se jedná o publikaci starší, která nereflektuje poslední změny v chápání transsexuálek, transsexuálů a transgender osob. Pro potřeby definování pojmu ji však považují za důležitou. Kromě této publikace práce operuje také s definicí *Antropologického slovníku Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity*¹³, který sice nabízí vysvětlení pojmu, tato definice ale není příliš obsáhlá. Výrazně obsáhlejší a přesnější vymezení pojmů pak poskytují zahraniční zdroje. Nabízí se tedy myšlenka, že danou problematiku lépe popisuje literatura zahraniční, a to z několika důvodů. Jedním z nich může být například větší otevřenost vůči sledované identitě či její četnější zastoupení ve společnosti.

Jednou z mála tuzemských akademických publikací, která se k tématu váže, je diplomová práce Lucie Slepíkové *Role médií v konstruování společenských představ o menšinách: vnímaný vliv seriálu Most! na představy o transgender*

---

¹² FIFKOVÁ, Hana. *Transsexualita a jiné poruchy pohlavní identity*. Vyd. 2. Praha: Grada, 2008. s. 39, ISBN 978-80-247-1696-1

¹³ *Antropologický slovník* [online]. [cit. 2020-12-08]. Dostupné z: <https://is.muni.cz/do/1499/el/estud/prif/ps09/antropol/web/slovník.html>

lidech.¹⁴ Ta nabízí poměrně podrobný náhled na zobrazení trans identit na našich obrazovkách. Protože se ale práce věnuje výhradně seriálu *MOST!*, čerpám z ní pouze okrajově, a to zejména v oblastech vymezování stereotypů a rámcové struktury práce.

Další publikací, se kterou práce operuje, je *Boření mýtů: K současné neheteronormativní televizní seriálové produkci*¹⁵ od Evy Chlumské, Ivety Jansové a Jany Jedličkové. Poskytuje odborný vhled do problematiky současné neheteronormativní televizní tvorby, pro potřeby mé práce sloužila primárně k orientaci v teoretických konceptech týkajících se právě televizní tvorby. Stejným způsobem jsem využil i diplomovou práci Evy Chlumské¹⁶.

Nutné je diskutovat i analyzovaný materiál. Vybraný vzorek čítající celkem čtyři seriály se mírně liší počtem dílů i řad. U seriálu *Pose* je analyzována první řada, která čítá osm dílů. Jejich stopáž se pohybuje kolem jedné hodiny. Druhým seriálem je pak *Sense8*, jehož (obě) dvě řady po deseti epizodách (včetně čtyř epizod bonusových) jsou součástí příslušné případové studie. Stopáž se v tomto případě pohybuje rovněž kolem jedné hodiny. Podobně dlouhé jsou i díly třetího analyzovaného díla, *Euphoria* nabízí osm dílů dlouhých asi 60 minut. Posledním seriálem, jehož analýza je součástí této práce, je *Her Story*. K dispozici je celkem šest dílů se stopáží zhruba devět minut. U všech seriálů je pozornost věnována stejným atributům, jejichž výčet zazní později.

Všechny analyzované seriály jsou dostupné na on-line streamovacích platformách, prostřednictvím kterých byly také sledovány. Konkrétně se jedná o Netflix, HBO GO a YouTube. Konzumace tak nebyla narušována reklamními bloky.¹⁷ Tomuto je přizpůsobena i kompozice jednotlivých dílů, v nichž se nepočítá s jejich přerušováním a jsou segmentovány pouze v rámci potřeb narativu.¹⁸ Tento

---

¹⁴ SLEPIČKOVÁ, Lucie. Role médií v konstruování společenských představ o menšinách: vnímaný vliv seriálu *Most!* na představy o transgender lidech. Praha, 2020. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra žurnalistiky.

¹⁵ CHLUMSKÁ, Eva, Iveta JANSOVÁ a Jana JEDLIČKOVÁ. *Boření mýtů: K současné neheteronormativní televizní seriálové produkci*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015. ISBN 978-80-244-4631-8.

¹⁶ CHLUMSKÁ, Eva. *Queer teorie ve filmu a v televizi: Nástin využívání myšlenek queer teorie v americké filmové a televizní produkci od roku 1990 po současnost*. Olomouc, 2010. Diplomová práce. Filozofická fakulta, Univerzita Palackého v Olomouci.

¹⁷ Nebereme-li v potaz krátká reklamní sdělení na YouTube, která se zobrazují před samotným videem.

¹⁸ Toto tvrzení narušuje seriál *Pose*, který byl nejprve odvysílán na televizi FX, později jej převzal Netflix.

výzkumný vzorek byl vybrán dle několika kritérií, která zároveň naznačují motivy vypracování takto konstruované práce. Jedním z těchto kritérií je rok vzniku. Chci se věnovat aktuální tvorbě, protože jsou to právě současná díla, která ukazují, jakým způsobem se reprezentace vyvíjí a proměňuje. Ta tak poskytnou vhled do problematiky současnou optikou a odhalí způsoby práce s menšinou, které se v tuto chvíli uplatňují. Druhým neméně důležitým kritériem je geografické ukotvení seriálu. Tato práce se věnuje výlučně americké tvorbě. Jedním z důvodů je paradoxně snazší přístupnost skrze streamovací služby jako je Netflix či YouTube¹⁹, než je tomu u některé tvorby evropské. Tato díla tak nepodléhají geoblokaci a jsou vcelku snadno dostupná nejen u nás, ale i po celém světě.

Na celkové podobě vybraného vzorku se bezesporu podepisuje také zvolený distribuční model. *Pose*, *Sense8* i *Euphoria* vznikly pod záštitou placené služby (Netflix, HBO, televizní kanál FX). Je tedy patrné, že si tvůrci mohli dovolit poměrně bez obav o sledovanost seriálů zpracovat téma transsexualitý/transgenderu. Obtížnější by pravděpodobně bylo tyto seriály produkovat pro běžné lineární vysílání. Ty by velice nejspíš ve vztahu k cílové divácké skupině a inzerentům zadávajících reklamu tato díla do vysílání nezařadila, protože potenciální publikum není tak široké a atraktivní. Jiná situace je u seriálu *Her Story*, který bychom na uvedených předplacených platformách nenalezli. K vidění je na YouTube, i zde ale platí, že je snazší tuto problematiku sdělit prostřednictvím služby na vyžádání než v běžném televizním toku.

Kritériem, které je důležité zmínit ve vztahu k vybranému vzorku, je četnost zobrazení sledované identity v jednotlivých epizodách. Vybrána byla taková díla, ve kterých se analyzovaná menšina objevuje v hlavní roli a zároveň je tato postava přítomna alespoň v 80 % všech epizod. Toto kritérium tak vylučuje tvorbu, ve které se transsexuální/transgender role vyskytují na úrovni epizodní či vedlejší. Předpokládá se tedy, že hlavní postavy mají dostatečný prostor pro svůj vývoj v čase, upevnění charakterových vlastností a významný vliv na celé dílo.

---

¹⁹ Distribučním modelům jednotlivých seriálů je věnován prostor v kapitole příslušné k danému seriálu.

2. Metodologie a teoretická východiska

Následující řádky jsou věnovány konceptům, které jsou důležité z hlediska teoretického uchopení práce. Vysvětlují pojmy jako jsou heteronormativita a queer teorie a věnují se stereotypizaci. Nezbytnou součástí této kapitoly je také vymezení pojmů transsexuál/ka a transgender včetně širšího vymezení těchto kategorií a pojmenování výzkumné metody. V závěru kapitoly jsou formulovány výzkumné otázky.

2.1. Heteronormativita

Koncept heteronormativity je nutné v této práci zmínit, jelikož se sledovaný vzorek právě tomuto konceptu vymyká a narušuje jej. Heteronormativita se vztahuje k diskurzivním, sociálním a institucionálním praktikám, které konstruují heterosexuality jako výchozí, normální a přirozenou sexuální orientaci. Heterosexualita je privilegována jako neměnný ideál a je z podstaty považována za normální.²⁰

Tento pojem se začal objevovat v 90. letech 20. století zejména u autorů a autorek zabývajících se později tzv. queer teorií.²¹ Jedním z těchto autorů byl Michael Warner, který se ve své knize *Fear Of Queer Planet*²² heteronormativitě věnuje. Základním předpokladem pro definici heteronormativity je skutečnost, že heterosexuality je dominantní kulturní složkou, která zásadním způsobem ovlivňuje společnost. Heteronormativní společnost samu sebe považuje za elementární formu lidského sdružení, jako základ celé komunity a klíčový prvek reprodukce, bez čehož by společnost jako taková nemohla existovat. Privilegování jsou heterosexuální jedinci, kteří tak mohou sami sebe identifikovat jako společnost a být její součástí.²³ Warner také uvádí, že tento model usnadňuje orientaci lidí

---

²⁰ WARNER, Michael. *Fear Of A Queer Planet: Queer Politics and Social Theory*. Univ Of Minnesota Press, 1993. ISBN 978-0816623341.

²¹ Queer teorii je věnovaná samostatná část v této práci.

²² WARNER, Michael. *Fear Of A Queer Planet: Queer Politics and Social Theory*. Univ Of Minnesota Press, 1993. ISBN 978-0816623341.

²³ Tamtéž.

ve společnosti. Pro jedince žijící v této kultuře je tak jednoduché číst určitá sdělení zakódovaná v chování či zobrazování. Autorovy myšlenky sahají až k příběhu Adama a Evy jako prostředku znázornění hloubky kultury, jako ilustraci, že je mezi pojmy lidstvo a heterosexuality rovnítko.²⁴

Heteronormativita pracuje s předpokladem, že „heterosexualita je v konkrétních společnostech povýšena do pozice dodržované a opakovaně naplňující se normy.“²⁵ Zjednodušeně řečeno se tak jedná o systém pravidel, podle kterých má jedinec ve společnosti jednat, jak má vypadat a s kým a za jakých podmínek komunikovat či si vyjadřovat náklonnost. Tato pravidla jsou společností dodržována, čímž opakovaně dochází k jejich revalidaci. Lidé si je neuvědomují a jednají podle nich automaticky.²⁶ „Normativní heterosexualita omezuje jedince v poznávání sebe sama a svých tužeb. Podle tohoto konceptu heteronormativity je jakákoliv jiná sexualita (ne-heterosexualita) považována za deviantní či abnormální.“²⁷ Dá se tedy říct, že heteronormativita legitimizuje koncept privilegované sexuality, přičemž je za normální považována pouze heterosexualita. V širším chápání toto pojetí vede k genderové nerovnosti, nadřazenosti muže nad ženou, ale i nadřazenosti privilegované sexuality nad těmi alternativními. V rámci uvedené teorie se tak sledovaná identita stává minoritou.

Televize s teorií heteronormativity pracuje aktivně, funguje tak jako důležitý faktor při formování společenských norem. Reprodukuje společenské konvence a pravidla, pomáhá spoluvytvářet onu „normalitu“. I v televizi můžeme dominantně sledovat příběhy heterosexuálních jedinců, zatímco jiné sexuality jsou upozaděny či zcela vynechány. Tento trend však prochází proměnou, a to i díky video-on-demand (VoD)²⁸ službám jako je Netflix, HBO GO, Amazon Prime a dalším. Tyto platformy si zjednodušeně řečeno mohou dovolit více experimentovat bez obav

---

²⁴ WARNER, Michael. *Fear Of A Queer Planet: Queer Politics and Social Theory*. Univ Of Minnesota Press, 1993. ISBN 978-0816623341.

²⁵ CHLUMSKÁ, Eva, Iveta JANSOVÁ a Jana JEDLIČKOVÁ. *Boření mýtů: K současné neheteronormativní televizní seriálové produkci*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015. ISBN 978-80-244-4631-8.

²⁶ Tamtéž.

²⁷ FILIČKOVÁ, Andrea. *Fenomén televizního pořadu Q (queer) v České televizi*. Praha, 2015. Diplomová práce. Fakulta humanitních studií, Univerzita Karlova v Praze.

²⁸ Technologie umožňující sledovat vybranou tvorbu v libovolném čase (za předplatné) na některém z uživatelských zařízení jako je televize, mobil, počítač či tablet.

o sledovanost seriálů, jelikož si uživatelé za obsah platí. Nejsou tak závislé pouze na zisku z reklamy a světonázorech inzerentů. Nejsou to ale jen VoD služby, které způsobují změnu vnímání společenských norem či jejich narušení. Jak bylo již řečeno, televize reflektuje a reprodukuje platná pravidla. VoD platformy by z logiky věci daná témata nemohly zpracovávat, kdyby po nich zkrátka mezi lidmi nebyla poptávka.

2.2. Queer teorie

Samotný termín popisuje rozmanitou řadu kritických postupů a praktik: reprezentaci stejnopohlavní přitažlivosti v literárních textech, filmech, hudbě; analýzu sociálních a politických mocenských vztahů, kritiku pohlavně-genderových systémů, ale také touhu vymanit se ze společností uměle vykonstruovaných kategorií.²⁹

Kořeny queer teorie sahají do osmdesátých let dvacátého století, kdy se objevila v souvislosti s epidemií nemoci AIDS ve Spojených státech a narůstajícím aktivismem v této oblasti. Jedná se o teorii pokrývající širokou škálu genderového uvažování, bádání v oblasti genderu a lidské sexuality.³⁰ „*Kdysi byl termín ‚queer‘ přinejlepším označením pro homosexuála, přinejhorším homofobní urážkou. V současné době se vžilo užívat označení ‚queer‘ odlišně, někdy jako zastřešující termín pro seskupení kulturně marginalizovaných sexuálních sebeidentifikací a jindy k popisu rodícího se teoretického modelu, který rozvíjí tradičnější gay a lesbická studia.*“³¹ V souvislosti s platným konceptem heteronormativity se objevovaly snahy o jeho dekonstrukci a zpochybnění heterosexuálního uspořádání společnosti jako jediného možného způsobu existence sociálního světa.

---

²⁹ SPARGO, Tamsin. Foucault and Queer Theory. Spojené Království: Cox & Wyman Ltd., Reading, 2000. ISBN 184046092X. s. 9.

³⁰ CHLUMSKÁ, Eva. Queer teorie ve filmu a v televizi: Nástin využívání myšlenek queer teorie v americké filmové a televizní produkci od roku 1990 po současnost. Olomouc, 2010. Diplomová práce. Filozofická fakulta, Univerzita Palackého v Olomouci.

³¹ JAGOSE, Annamarie. Queer Theory. Melbourne University Press, 1996. ISBN 9780814742341.

S ohledem na vybraný výzkumný vzorek je nutné se queer teorií zabývat. Zkoumané seriály totiž lze do tohoto proudu zařadit, jelikož v nich jsou zastoupeny příslušníci a příslušnice dané kategorie. Navíc se jedná o díla, která se vymykají heteronormativním standardům.

2.3. Stereotypy

„Stereotyp je definován jako šablonovitý způsob vnímání, který není produktem přímé zkušenosti individua, je přebírán a udržován tradicí. Stereotypy nejsou záležitostí veskrze negativní, tvoří součást našeho myšlení a umožňují nám rychlou a ve většině případů účinnou orientaci ve světě. Šetří nám čas, pomáhají nám zpracovat informaci, aniž bychom ji museli zkoumat z různých úhlů pohledu, aniž bychom museli zjišťovat všechny její souvislosti, celý její kontext.“³²

Oxford Dictionary definuje stereotyp jako fixní představu či obraz, který lidé mají o určitém typu osoby (nebo věci), který ale ve skutečnosti není pravdivý.³³ Slovník dále nabízí dělení na stereotypy kulturní, genderové a rasové. Mezi ty první zmiňované bychom zařadili takové stereotypy, které kolují o dané kultuře - příkladem může být tvrzení, že všichni Američané jsou obézní. U genderových stereotypů platí, že se dotýkají vzorců chování a společenských rolí, například že ženy příliš mluví, jsou přecitlivělé a že muži nepláčou. Rasové stereotypy pak mají za cíl zjednodušovat poznání o určité etnické skupině, například že všichni Romové kradou. Účelem stereotypizace je snaha předávat v kultuře zakořeněná poznání vůči určité sociální skupině či jedincích, která jsou často zjednodušována. Cílem je maximální zjednodušení problematiky pro příjemce takového tvrzení, který jej může považovat za pravdivé.³⁴ Velmi důležitou roli zde hraje právě kultura, jejíž členové a členky se na základě těchto konvencí a jejich přijímání dokážou identifikovat jako součást

---

³² Projekt Varianty, Člověk v tísní [online]. 2002, s. 99 [cit. 2021-03-14]. Dostupné z:

https://www.varianty.cz/download/docs/128_interkulturni-vzde-la-va-ni-i.pdf

³³ Stereotype. Oxford Learner's Dictionary [online]. [cit. 2021-03-13]. Dostupné z:

https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/stereotype_1?q=stereotype

³⁴ SLEPIČKOVÁ, Lucie. Role médií v konstruování společenských představ o menšinách: vnímaný vliv seriálu Most! na představy o transgender lidech. Praha, 2020. 140 s. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra žurnalistiky. Vedoucí diplomové práce PhDr. Lenka Vochocová, Ph.D.

společensví. Stejně jako u heteronormativity platí, že tyto stereotypy jsou kvůli neustálému opakování prostředkem jejich re-validace. Stereotypům se nevyhýbá ani výzkumný vzorek, v němž bychom mohli některé detekovat. Je proto na místě věnovat pozornost během zkoumání i jim.

2.4. Transsexualita vs. transgender

Přestože se pojem transgender často používá jako zastřešující pojem zahrnující mnoho kategorií této alternativní sexuality, mezi transsexuálem/transsexuálkou a transgender osobou existují určité rozdíly. Na následujících řádcích budou tyto rozdílné pojmy vymezeny a vyznačeny rozdíly mezi nimi.

Chápání pojmu transgender je napříč zdroji podobné - zastřešující označení pro více kategorií. Liší se však rozsah, jaký je tomuto pojmu přidělen a kolik dílčích podkategorií v sobě zahrnuje. *Antropologický slovník Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity* transgender jedince vysvětluje jako „osobu, která překročila hranice vrozeného pohlaví; nemusí ale nutně podstoupit chirurgickou nebo jinou změnu pohlaví.“³⁵ Překročením hranice vrozeného pohlaví je myšlen složitý proces uvědomění si vlastní sexuality a genderové identity.³⁶ Slovník zároveň uvádí, že pojem transgender bývá používán jako zastřešující pro veškeré identity, které jsou nějakým způsobem trans.³⁷ Transsexualitu jako pojem pak zcela rezervuje pro pojmenování lékařské diagnózy. Nesoulad mezi biologickým pohlavím³⁸

---

³⁵ Antropologický slovník [online]. [cit. 2020-12-08]. Dostupné z:

<https://is.muni.cz/do/1499/el/estud/prif/ps09/antropol/web/slovník.html>

³⁶ Genderovou identitou se rozumí odkaz na hluboce prožívanou vnitřní a individuální zkušenost každého člověka s pohlavím, která může, ale nemusí korespondovat s pohlavím přiřazeným při narození, včetně osobního vnímání těla a jinými projevy pohlaví, včetně oblékání, řeči a chování. Transgender Person's Rights in the EU Member States. European Parliament [online]. [cit. 2020-12-09]. Dostupné z:

[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/note/join/2010/425621/IPOL-LIBE_NT\(2010\)425621_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/note/join/2010/425621/IPOL-LIBE_NT(2010)425621_EN.pdf)

³⁷ Antropologický slovník [online]. [cit. 2020-12-08]. Dostupné z:

<https://is.muni.cz/do/1499/el/estud/prif/ps09/antropol/web/slovník.html>

³⁸ Chromozomální uspořádání, genitálie a reprodukční anatomie, hladina hormonů a sekundární pohlavní znaky (jako jsou vousy a poprsí). TRANS 101: A BASIC INTRODUCTION TO TRANSGENDER PEOPLE [online]. [cit. 2020-12-09]. Dostupné z:

http://static1.squarespace.com/static/54ed04a4e4b0c01a6f3b107a/t/5500aaa3e4b0fc0ace82f6f9/1426107056116/Trans+101_Barr.pdf

a pohlavní (genderovou) identitou je společným znakem pro obě kategorie, tento jev bývá označován jako pohlavní rozlad či gender dysphoria³⁹. Definice Evropského parlamentu je o něco rozsáhlejší a zahrnuje další podkategorie spadající pod pojem transgender. Transgender osobu definuje jako někoho, jehož pohlavní identita neodpovídá pohlaví, které mu bylo přiděleno při narození (zápisem do rodného listu). Do definice zahrnuje předoperační a pooperační trans osoby, ale také osoby, které se nerozhodnou podstoupit operaci a/nebo hormonální terapii nebo nemají přístup k operacím a/nebo hormonální terapii. Součástí kategorie jsou i cross-dressers⁴⁰, transvestité⁴¹, a další osoby, které definičně nespádají do binárního uspořádání pohlavních identit muž/žena.⁴² Poněkud zjednodušené chápání pojmu transgender nabízí *Cambridge dictionary*. Podle tohoto slovníku se jedná o pojem používaný k popisu někoho, kdo cítí rozpor mezi prožívaným pohlavím a pohlavím určeným při narození.⁴³ Žádná širší vymezení či dílčí podkategorie neuvádí.

Naopak velmi obsáhlou definici a rozšiřující terminologii nabízí publikace *Trans 101: A basic introduction to transgender people*. Podle ní se pojem transgender používá jako zastřešující (často zkracován na „trans“) pro identity, které jsou odlišné

---

³⁹ „Pocit nepohodlí, který osoba připisuje neshodě mezi svou pohlavní identitou (subjektivně prožívaným pohlavím) na jedné straně a svou pohlavní roli biologickým pohlavím (primárními a sekundárními pohlavními znaky).“ FIFKOVÁ, Hana. *Transsexualita a jiné poruchy pohlavní identity*. Vyd. 2. Praha: Grada, 2008. s. 39, ISBN 978-80-247-1696-1. Emocionální tíseň spojená s nesouladem mezi pohlavní identitou osoby a jejím pohlavím přiřazeným při narození a/nebo mezi pohlavní identitou osoby a jejím biologickým pohlavím. TRANS 101: A BASIC INTRODUCTION TO TRANSGENDER PEOPLE [online]. [cit. 2020-12-09].

Dostupné z:

http://static1.squarespace.com/static/54ed04a4e4b0c01a6f3b107a/t/5500aaa3e4b0fc0ace82f6f9/1426107056116/Trans+101_Barr.pdf

⁴⁰ Termín používaný k označení osoby, která mění své genderové vyjádření, aby prezentovala opačné pohlaví, zároveň ale zachovává svou genderovou identitu a nejedná se o indikátor sexuální orientace. Jde například o herce, drag queens a drag kings. Zahrnuje také osoby nosící oblečení v dané kultuře stereotypně určeno pro opačné pohlaví. Míra společenského přijetí pro převlékání se u mužů a žen liší, v některých kulturách může mít jedno pohlaví větší volnost při nošení oděvů spojených s jiným pohlavím.

TRANS 101: A BASIC INTRODUCTION TO TRANSGENDER PEOPLE [online]. [cit. 2020-12-09]. Dostupné z: http://static1.squarespace.com/static/54ed04a4e4b0c01a6f3b107a/t/5500aaa3e4b0fc0ace82f6f9/1426107056116/Trans+101_Barr.pdf, American Psychological Association [online]. [cit. 2020-12-09]. Dostupné z: <https://www.apa.org/topics/lgbt/transgender>

⁴¹ Jde o zastaralý termín dříve používaný pro osoby převlékající se za druhé pohlaví zejména za účelem pobavení.

⁴² Transgender Person's Rights in the EU Member States. European Parliament [online]. [cit. 2020-12-09]. Dostupné z: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/note/join/2010/425621/IPOL-LIBE_NT\(2010\)425621_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/note/join/2010/425621/IPOL-LIBE_NT(2010)425621_EN.pdf)

⁴³ Cambridge Dictionary [online]. [cit. 2020-12-09]. Dostupné z: <https://dictionary.cambridge.org/us/dictionary/english/transgender>

od identity určené při narození. Sexuální orientace či samotná sexualita transgender jedinců nesouvisí s jejich příslušností k této kategorii. Mohou je přitahovat ženy, muži a/nebo genderqueer/non-binary⁴⁴ lidé; jejich sexuální orientace může být heterosexuální, homosexuální, bisexuální či asexuální. Pro potřeby této práce pak nabízí vhodné vysvětlení pojmů transgender žena a transgender muž. Transgender žena se genderově identifikuje jako žena, zatímco její pohlaví dané při narození je mužské. Někdy se používá výraz male-to-female (MTF), nejedná se ale o úplně přesné ani příliš identitu potvrzující označení. Analogicky je pak vysvětlen pojem transgender muž, jehož genderová identita je identifikována jako mužská, zatímco pohlaví určené při narození je ženské. Lze nalézt označení female-to-male (FTM), nicméně i pro něj platí stejná úskalí, jako pro výše zmíněný pojem MTF.⁴⁵ *Trans 101: A basic introduction to transgender people* dále pod zastřešující pojem transgender zahrnuje non-binary, genderqueer, cross-dress a intersexuální⁴⁶ jedince. Zároveň pod transgender řadí i transsexualitu, tyto pojmy tak nestaví na stejnou úroveň, ale označuje transsexualitu jako podkategorii transgenderu.

Jak již bylo zmíněno výše, pod zastřešující pojem transgender patří také intersexualita. Není výjimkou, že dochází k záměně intersexuality za transsexualitu/transgender, přestože tyto pojmy nemají shodný význam. Přes veškeré podobnosti nemohou být tyto skupiny považovány za totožné. To, co odlišuje intersexuální jedince od ostatních jmenovaných skupin, je otázka určení své vlastní genderové identity. Zatímco trans lidé často musejí otázku své genderové identity v určité fázi svého života (ideálně) vyřešit, mnoho intersexuálních osob tuto zkušenost nemá a se svou identitou jsou konformní. Tyto osoby tak spíše sami sebe

---

⁴⁴ Pohlavní identita neidentifikující sebe sama jako muže ani ženu.

⁴⁵ *TRANS 101: A BASIC INTRODUCTION TO TRANSGENDER PEOPLE* [online]. [cit. 2020-12-09]. Dostupné z: http://static1.squarespace.com/static/54ed04a4e4b0c01a6f3b107a/t/5500aaa3e4b0fc0ace82f6f9/1426107056116/Trans+101_Barr.pdf

⁴⁶ Osoba, jejíž biologické pohlavní znaky se neshodují s mužskými nebo ženskými znaky. Obvykle je to dáno rozdílnou konfigurací chromozomů, které nejsou XX ani XY (např. XXY). *TRANS 101: A BASIC INTRODUCTION TO TRANSGENDER PEOPLE* [online]. [cit. 2020-12-09]. Dostupné z: http://static1.squarespace.com/static/54ed04a4e4b0c01a6f3b107a/t/5500aaa3e4b0fc0ace82f6f9/1426107056116/Trans+101_Barr.pdf

označí za muže či ženu než za transsexuála/transsexuálku. Existují ale i vzácné případy, kdy se intersexuální lidé rozhodli v určité fázi svého života pohlaví změnit.⁴⁷

Jak vyplývá z předchozích řádků, pojem transgender je v této práci chápán jako nadřazený pojmu transsexualita. Zatímco některé zdroje chápou transsexuály/transsexuálky jako osoby, které již prošly tranzicí^{48,49}, jiné naopak zahrnují i ty jedince, kteří tímto procesem zatím ještě neprošli, ale projít by jím chtěli. Meyer a Kapfhammer tvrdí, že „*transsexualita v jádru označuje zadržovanou rozepři nebo pocit nepříslušnosti k vlastnímu pohlaví.*“⁵⁰ Pohlaví dané chromozomálně je jednoznačné, u transsexuálů se nevyskytuje žádné dosud identifikované tělesné postižení. Tito lidé se cítí být uvězněni v nesprávném těle a cítí silnou touhu pohlaví změnit.⁵¹ Oficiální Mezinárodní klasifikace nemocí transsexualitu definuje jako „*stav jedince, který si přeje žít a být akceptován jako příslušník opačného pohlaví. Obvyklý je zde pocit nespokojenosti s vlastním anatomickým pohlavím nebo pocit jeho nevhodnosti a přání hormonálního léčení a chirurgického zásahu, aby jeho/její tělo odpovídalo (pokud možno) preferovanému pohlaví. Transsexuální identita by měla trvat alespoň dva roky - nesmí být projevem duševní poruchy (zejména schizofrenie) ani nesmí být sdružena s intersexuální, genetickou nebo chromozomální abnormalitou.*“⁵²

Zjednodušeně lze tedy říct, že společným atributem pojmů transgender a transsexualita je určitá neshoda mezi pohlavím biologicky daným a subjektivně prožívaným. Naopak to, co tyto dva pojmy odlišuje, je touha po hormonální léčbě

---

⁴⁷ What's the difference between being transgender or transsexual and having an intersex condition? Intersex Society of North America [online]. [cit. 2020-12-09]. Dostupné z: <https://isna.org/faq/transgender/>

⁴⁸ Proces, ve kterém se (transgender) osoba „zavazuje“ sladit své genderové vyjádření a/nebo biologické pohlaví se svou genderovou identitou. Osoba může změnit své jméno, preferované oslovení nebo změnit svůj projev tak, aby byl mužnější, ženštnější nebo androgynnější. Zahrnuje také lékařskou oblast, v níž osoba podstupuje fyzické zásahy, jako je hormonální terapie a/nebo chirurgický zákrok s cílem změnit biologické pohlaví a sekundární pohlavní znaky.

⁴⁹ Transgender Person's Rights in the EU Member States. European Parliament [online]. [cit. 2020-12-09]. Dostupné z: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/note/join/2010/425621/IPOL-LIBE_NT\(2010\)425621_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/note/join/2010/425621/IPOL-LIBE_NT(2010)425621_EN.pdf)

⁵⁰ MAYER a KAPFHAMMER. Coincidence of transsexuality and psychosis. *Nervenarzt.* (66), 225-230.

⁵¹ Tamtéž.

⁵² Transsexualita a jiné poruchy pohlavní identity. Vyd. 2. Praha: Grada, 2008, s. 16. ISBN 978-80-247-1696-1.

či chirurgickém zákroku vedoucím k přiblížení se požadovanému pohlaví. Za transsexuála či transsexuálku je tak označena osoba, která buď chce podstoupit hormonální či chirurgickou léčbu, nebo (oba) tyto zásahy již podstoupila.

2.5. Stereotypizace trans identit

Stejně jako o jiných sociálních skupinách, i o trans lidech kolují mnohé stereotypy a předsudky. Jejich vnímání společností je těmito konvencemi často zkresleno a zjednodušováno. Při narativním zahrnutí transgender či transsexuálních postav obvykle zapadají do stereotypů, které již byly použity v dříve natočených filmech nebo televizních seriálech.⁵³ Výzkumy uvádějí, že v americké společnosti je 15 % trans lidí a 20 % trans lidí tmavé barvy pleti nezaměstnáno v porovnání s 5procentním celonárodním průměrem nezaměstnanosti. Trans osoby často zastávají méně kvalifikovanou práci a je u nich větší pravděpodobnost sebevražd, násilí a obtěžování.⁵⁴ Dalším z možných stereotypů je oslovování trans lidí jejich původním jménem.⁵⁵ Úkolem této práce je stereotypy a vzorce ve výzkumném vzorku nalézt a identifikovat.

2.6. Případová studie

Případová studie patří mezi druhy kvalitativního výzkumu. Tento typ výzkumu problematiku zkoumá intenzivněji a do hloubky. Principem takové metody je indukce, cílem je pak odкрыtí významu získaných informací.⁵⁶ „Kvalitativní výzkum nám přináší podrobné informace o zkoumaném fenoménu, které

---

⁵³ MCLAREN, Jackson. "Recognize Me": An Analysis of Transgender Media Representation. Windsor, Ontario, Canada, 2018. Diplomová práce. Department of Communication, Media and Film, University of Windsor.

⁵⁴ TENBROOK, Elizabeth M. The acronym's forgotten letter: Beliefs about transgender men and women. Ames, Iowa, 2019. Disertační práce. Iowa State University.

⁵⁵ SLEPIČKOVÁ, Lucie. Role médií v konstruování společenských představ o menšinách: vnímaný vliv seriálu Most! na představy o transgender lidech. Praha, 2020. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra žurnalistiky.

⁵⁶ Metody výzkumu. Fakulta sportovních studií Masarykovy univerzity [online]. [cit. 2021-03-12]. Dostupné z: <https://www.fsps.muni.cz/emuni/data/reader/book-8/04.html>

však nelze generalizovat.“⁵⁷ V obecném pojetí platí, že případová studie slouží k intenzivnímu zkoumání jedné konkrétní situace, problému či člověka. V mém případě aplikuji tento druh výzkumu vždy na jeden konkrétní seriál, případ. Toto skutečně hloubkové pozorování určitého fenoménu umožňuje důsledné porozumění.⁵⁸ „Je třeba rozhodnout se, co vše zahrnuje a co již nezahrnuje naše výzkumná jednotka - náš zkoumaný fenomén, který bychom rádi studovali. Zároveň se rozhodujeme o podobě vzorku a charakteru sbíraných dat. V případové studii se jedná vždy o záměrný výběr, jedině tak zajistíme, aby zkoumané fenomény měly přesně ty charakteristiky, které k našemu výzkumu potřebujeme.“⁵⁹ Mezi základní kroky při tvorbě případové studie patří stanovení výzkumných otázek.⁶⁰ Výhodou této kvalitativní metody výzkumu je ale relativní flexibilita, která umožňuje během práce výzkumné otázky pozměňovat. Při bádání se navíc mohou vynořit otázky nové a plán práce se měnit.⁶¹

Dle výše zmíněného platí, že myšlenkovým postupem je v případové studii indukce. V rámci případových studií je tedy využito induktivních analýz, jimž jsou podrobeny čtyři vybrané seriály obsahující sledovanou minoritu. Při tomto druhu analýzy se témata - jevy - vynořují postupně, taková analýza zároveň poznatky hierarchizuje od jednotlivých po obecnější. Platí zde navíc požadavek kreativity, aby bylo možné nasbíraná data významově uspořádat a propojit.⁶² Sled jednotlivých kroků není u tohoto druhu analýzy specifikován.⁶³

Přestože vzorek reflektuje současnou tvorbu, v případě seriálu *Pose* jde o ztvárnění dění v newyorské queer komunitě v 80. a 90. letech minulého století. Z tohoto důvodu je nutné brát v potaz dobu, v jaké se děj odehrává, jelikož

---

⁵⁷ PŘÍPADOVÁ STUDIE JAKO VÝZKUMNÁ METODA VE VĚDÁCH O ČLOVĚKU [online]. s. 62-65 [cit. 2021-01-04]. Dostupné z: <http://web.ftvs.cuni.cz/hendl/metodologie/pdfwww/oleckacasestudyclanek.pdf>

⁵⁸ Tamtéž.

⁵⁹ Tamtéž.

⁶⁰ Viz níže v příslušné kapitole.

⁶¹ Zobecněné rozdíly kvalitativního a kvantitativního výzkumu [online]. [cit. 2021-03-12]. Dostupné z: https://is.muni.cz/el/1441/podzim2006/SZ2BP_ZPM/um/um/kvalit_kvant_vyzkum.pdf

⁶² OBROVSKÁ, Jana. Základy kvalitativního výzkumu [online]. 2015 [cit. 2021-03-12]. Dostupné z: https://is.muni.cz/el/1441/podzim2015/SP7BP_MTO1/um/Uvod_kvalitativni_vyzkum.pptx

⁶³ Tamtéž.

se konvence v čase proměňují, a to, co platilo tehdy, nemusí platit dnes. Klíčové je ale to, jak je ve výsledném díle minorita zobrazena.

Jelikož se seriál *Pose* s obsazením čítající zhruba padesátku trans hereček a herců řadí mezi historicky nejbohatší co se týče této kategorie, v příslušné studii jsou sledovány jen postavy Elektry, Blanky a Angel. Ve zbylých případech není zastoupení tak početné, a tak není potřeba z výběru vynechávat ostatní trans postavy.

2.7. Výzkumné otázky

Výzkumné otázky tvoří nedílnou část výzkumu. Na následujících řádcích jsou uvedeny ty, kterým se budu v rámci dílčích analýz věnovat.

Jak jsou trans osoby reprezentovány ve vybraných televizních seriálech?

Otázka mapuje stereotypy a konvence, které se v analyzovaných dílech vyskytují vůči sledované minoritě. Tyto následně pojmenovává a porovnává s ostatními seriály z výzkumného vzorku. Jelikož se jedná o poměrně komplexní otázku, budu se v jejím rámci věnovat i několika vedlejšími podotázkám, konkrétně:

Jaký je vztah mezi trans postavami a jejich rodinou?

Jak je konstruován milostný život trans postav a jaká sexuální orientace je jim připisována?

Pokud jde o sledované trans postavy, jejich romantická linka se napříč vybraným vzorkem liší. Tyto odlišnosti pojmenuji a uvedu do kontextu celého díla.

Čím se trans postavy živí? Existuje nějaká souvislost mezi zaměstnáním a způsobem oblékání?

To, jakou prací se jednotlivé sledované postavy živí, není stejné. I v této oblasti lze hledat odlišnosti, které zároveň nabízejí určitý přesah do roviny stereotypů.

Jaké charakterové vlastnosti jsou sledovaným trans postavám připisovány?

Do jaké trans kategorie postava spadá?

Tato otázka je úzce spjata s detailním vytyčením rozdílů mezi pojmy transgender a transsexuál/transsexuálka, kterým se věnuji v teoretické části. Postavy budou k těmto kategoriím přiřazeny.⁶⁴ V úzké souvislosti s genderovou identitou postavy se budu věnovat i tomu, kdo danou trans postavu ztvárnil a do jaké míry to ovlivňuje výslednou reprezentaci.

Jak je transsexualita/příslušnost k trans komunitě v rámci narativu komunikována?

Zjišťuji, zda jsou sledované postavy otevřené vůči okolí v otázce své genderové identity.

Jak je příslušnost k trans komunitě divákovi odhalena?

Poznatky, které vzejdou z těchto výzkumných otázek, jsou následně syntetizovány a komparovány.

2.8. Shrnutí

V této kapitole byl vytyčen teoretický rámec práce, pojmy transgender a transsexualita od sebe byly odlišeny a doplněny o širší pojetí. Zároveň byla pojmenována metoda výzkumu a rovněž byly vyřčeny hlavní a vedlejší výzkumné otázky.

---

⁶⁴ Vzhledem k povaze vybraného vzorku, ve kterém se transsexuální/transgender muži nevyskytují, nebude jejich kategorie sledována.

3. Praktická část

3.1. Definice výzkumného vzorku

Na následujících řádcích jsou představeny jednotlivé seriály, které obsahují sledovanou identitu, jež je subjektem mého zájmu.

3.1.1. EUPHORIA (2019)

Televizní seriál Euphoria od Sama Levinsona spatřil světlo světa v roce 2019 a je inspirován stejnojmennou izraelskou minisérií. Mezi témata, kterým se věnuje, patří život středoškoláků, drogy a alkohol, otázka vztahů, násilí či sebeidentifikace. Proto se žánrově řadí mezi teen dramata. Euphoria nabízí velice intenzivní audiovizuální zážitek, na podobě zvukové podoby celého díla se podílel například hudební producent Drake. Celé dílo je silně cinematizováno, pozitivní ohlasy vzbudil i třeba samotný příběh či herecké obsazení. Hlavní roli (Rue) si zde zahrála zpěvačka Zendaya, další z hlavních rolí obsadila herečka a modelka Hunter Schafer, která ztvárnila postavu Jules, té se v této práci věnuji. Euphoria čítá 10 hodinových dílů, které byly natočeny pro společnost HBO.

3.1.2. HER STORY (2016)

Seriál Her Story, který vyšel v roce 2016, se profiluje jako internetový seriál z žánru drama. Jeho šest zhruba devět minut trvajících dílů je ke zhlédnutí na YouTube. Her Story vypráví příběh o dvou trans postavách žijících v Los Angeles, s jednou z nichž chce novinářka udělat rozhovor a následně jej zveřejnit v časopise, do kterého píše. S Violet (Jen Richards) se seznámí blíže a pronikne do každodenních starostí trans lidí. Druhou sledovanou trans postavou je Paige (Angelica Ross), advokátka, která zastupuje diskriminované trans ženy. S Violet se přátelí, zároveň je i její sponzorkou na cestě v odvykání závislosti na drogách. Za seriálem stojí Jen Richards, trans spisovatelka a herečka, která se ujala jak scénáře, tak hlavní role. Seriál režírovala rovněž trans osoba, konkrétně Sydney Freeland.

3.1.3. POSE (2018)

Pokud se na seriál Pose podíváme z hlediska reprezentace minorit, jedná se o naprosto bezprecedentní dílo, které na obrazovky diváků přineslo nevídanou diverzitu. Tvůrci tohoto seriálu jsou Brad Falchuk, Steven Canals a Ryan Murphy, poslední jmenovaný muž pracoval i na režijní stránce díla. Seriál z roku 2018 původně natočený pro televizní stanici FX popisuje příběh newyorské bálové kultury 80. let 20. století, jejímiž členy a členkami jsou LGBTQ+ lidé převážně afroamerického či latino původu. Těmito lidmi tradiční konzervativní společnost pohrdá, a bály jsou tak jediným místem, kde mohou být sami sebou. Soutěží v módních přehlídkách, rozdělují se dle „domů“ či klanů, v jejichž čele zpravidla stojí „matka“ nebo „otec“ -jde o ekvivalent zvolené rodiny. Tento seriál je rekordní v počtu obsazených trans hereček, mě zajímá konkrétně postava Blancy (Mj Rodriguez), Elektry (Dominique Jackson) a Angel (Indya Moore).

3.1.4. SENSE8 (2015)

Seriál Sense8, jehož název je do češtiny překládán jako *Osmý smysl*, se poprvé na televizních obrazovkách objevil v roce 2015 na video-on-demand platformě Netflix. Vypráví příběh osmi lidí z různých částí světa, kteří jsou od určitého momentu zvláštním způsobem „propojeni“ - sdílí své schopnosti, zkušenosti, emoce a mohou se vzájemně „navštěvovat“ a komunikovat spolu. Jejich existence je však trnem v oku organizaci, která lidi s těmito schopnostmi systematicky likviduje. Z hlediska žánru bychom Sense8 mohli označit jako sci-fi drama s drobnou příměsí humoru a romantiky. Pro Netflix jej natočili sourozenci Wachovští s Josephem Michaellem Straczynskim. Po úspěšné první řadě v roce 2015 následovala o dva roky později druhá, obě čítají 12 dílů. Po oznámení záměru tvůrců nepokračovat třetí řadou se vzedmula vlna nesouhlasu ze strany fanoušků, a tak byl vydán závěrečný více než dvouhodinový speciál. Jednou z osmi postav, jejichž osud dílo sleduje, je Nomi Marks, transsexuální žena žijící v americkém San Franciscu. Tato postava je subjektem mého zájmu.

3.1.5. PŘEDSTAVENÍ SLEDOVANÝCH POSTAV

V rámci dílčích případových studií je analyzováno celkem sedm postav. V seriálu Euphoria se věnuji postavě Jules, teenagerce a mladé středoškolské studentce. Druhou sledovanou postavou je Violet, barmanka žijící v americkém Los Angeles. Ta se objevuje v seriálu Her Story, v témže díle pak analyzuji postavu Paige, která vystupuje jako advokátka v právní kanceláři. V seriálu Pose zkoumám hned tři postavy - Elektru, Blancu a Angel, všechny tři mezi sebou mají velice úzké vazby a poměrně ambivalentní vztahy. V poslední řadě pak zkoumám reprezentaci v seriálu Sense8, kde sleduji postavu Nomi - hackerky a aktivistky v oblasti LGBT.

3.2. Jak jsou trans osoby reprezentovány ve vybraných televizních seriálech?

Z globálního hlediska jsou jednotlivá zobrazení poměrně odlišná, přesto lze při hlubším zkoumání nalézt témata, která mezi sebou sdílejí. Prvním takovým tématem je rodina.

3.2.1. RODINA A VZTAHY

Ve všech čtyřech případech se ukazuje, že vztahy mezi sledovanou postavou a její rodinou jsou mnohdy poměrně komplikované. Postava Jules má velice dobrý vztah s otcem, se nímž žije. Byl to právě on, kdo ji doprovázel na hormonální terapie a pomáhal jí tímto procesem projít, naopak matka Jules neměla pro změnu pohlaví své dcery (syna) pochopení. Otázka vztahu matky a syna (později dcery) je přítomna i v případě postavy Blancy. O jejím otci se sice nedovídáme prakticky nic, zato vazba mezi Blancou a její matkou je v příběhu popsána podrobně. Jako dítě měla Blanca se svojí matkou velice vřelý vztah. Významným motivem, který má v divákovi tuto skutečnost evokovat, jsou flashbacky do doby, kdy Blanca s matkou trávila společný čas vařením. Avšak po zjištění, že je Blanca trans, ji vyhodila z domu na ulici. Vráťm-li se zpátky k postavě Jules, k tak razantnímu kroku v jejím případě nedošlo, nicméně Jules matka nejprve nechala hospitalizovat na psychiatrii, kde mělo dojít

k mentální nápravě. I to lze tedy číst jako určitý způsob zbavení se vlastního dítěte a odpovědnosti za něj namísto pochopení jej.

Paige rovněž v určitou chvíli řeší téma rodiny a dětství. Ve 14 letech ji matka také prakticky vyhodila z domu, elipticky je naznačeno, že to bylo právě kvůli její genderové identitě. Od té doby svou rodinu neviděla a nemá o ní žádné informace. O rodinných vazbách Violet se Her Story nezmiňuje. Naopak poměrně detailně jsou rodinné vazby naznačeny v případě Nomi. Ta se před změnou pohlaví jmenovala Michael (Nomi je tak pravděpodobně zkráceninou „Not Michael“ či slovní hříčkou „know me - znám se“). Nomiina matka ji odmítá oslovovat ženským jménem a používá ve vztahu k Nomi mužská zájmena. Otec kopíruje přístup své manželky, byť v rámci narativu po nějaké době dochází k určitému pochopení a přijetí z jeho strany. V tomto případě je zde kromě rodičů přítomna ještě postava sestry, která jako jediná Nomiino rozhodnutí podstoupit změnu pohlaví chápe. Díky tomu jsou jejich vzájemné vztahy na poměrně dobré úrovni. To ale neplatí o vztahu mezi Blancou a její sestrou - ta, stejně jako Nomiina matka, používá při oslovování mužská zájmena a Blančino původní jméno Matteo. Blanca tedy nemá z rodiny prakticky nikoho, kdo by ji akceptoval jako ženu.

Jen velmi mlhavé informace o rodinném zázemí máme u postavy Angel, která ve vzpomínkách popisuje jen to, jak jako malá ukradla boty na podpatku, za což si vysloužila výprask. V případě Elektry nejsou rodinné vazby artikulovány.

Z předchozích řádků je patrné, že téma rodiny je s reprezentací trans postav velmi úzce spjato. Zároveň ale nejde o žádné narativní tabu, protože analyzované postavy o svých rodinách buď mluví, nebo je tato problematika obsažena v samotném příběhu. Často však vykryštalizuje v nepochopení, nevraživost či distancování se od vlastního dítěte v případě, že se identifikuje jako trans. Ve čtyřech popisovaných případech je vzájemný vztah mezi sledovanou postavou a její rodinou obecně negativní, v jednom případě pak sice negativní s jedním rodičem, na druhé straně však velmi pozitivní s tím druhým. U jedné z postav rodinné vazby nejsou popsány vůbec, v dalším případě pak jen velmi minimálně. Je zajímavé, že ani jedna postava nemá se svojí rodinou kladný vztah. Většinou ale nedochází k tomu, že by analyzovaná postava své rodiče nenáviděla, mnohem častěji je to spíš naopak.

Poměrně zajímavé rozdíly a podobnosti lze vnímat také na úrovni milostných příběhů jednotlivých postav. Zatímco některé prožívají plnohodnotný romantický vztah, jiné se věnují prostituci či jsou v takovém vztahu, který bychom mohli označit jako disfunkční.

Asi nejšťastnější je v tomto ohledu Nomi, která se svojí přítelkyní žije v pevném harmonickém vztahu. Jejich narativní linka neřeší žádné partnerské problémy, vše se nese v pozitivní rovině. Na opačném konci tohoto vztahového spektra stojí postava Blancy, která žádný intimní vztah s jinou postavou nevede a ani jej aktivně nevyhledává. Nicméně její příběh odhaluje, že se v minulosti věnovala prostituci a náhodnému sexu za peníze. Jí zvolená samota může mít ale druhotně souvislost s jejím zdravotním stavem, kdy je jí diagnostikováno HIV.

Postava Jules žádný pevný partnerský vztah nemá, nicméně aktivně vyhledává náhodné sexuální zkušenosti s muži, které nachází na gay seznamce. Tito jsou mnohdy ženatí bílí otcové. S jedním člověkem ze seznamky naváže velice intimní vztah, vše je ale pouze na virtuální úrovni. Později je naivita Jules rozpuštěna při zjištění, že muž, se kterým si píše, o své identitě lže. Jules také udržuje přátelský, ale poměrně intimní vztah s Rue, jež jej chápe jako romantický, což Jules opakovaně používá k její manipulaci.

Seriál *Her Story* rovněž pracuje se vztahovou linkou. Postava Paige žije, podobně jako Blanca, sama, což není způsobeno HIV pozitivitou ani předchozí zkušenosti s prostitucí. Důvodem je spíše její samotná genderová identita, která v seriálu mnoho mužů odrazuje, což se mění na konci příběhu a Paige partnera nachází. Její orientace je tedy definována jako heterosexuální, což neplatí o její kamarádce Violet. V jejím případě bychom mohli hovořit o bisexualitě. Zpočátku sice udržuje vztah s mužem, nakonec ale začíná vztah se ženou. Než se dostanu k důvodům, proč tento vztah opustila, uvedu i ty, proč v něm setrvala. Udržování vztahu jí poskytovalo střechu nad hlavou, finanční zázemí a validaci vlastní ženskosti. Vedle muže se totiž cítila femininně. Všechny tyto výhody byly ale vykoupeny násilím, psychickým nátlakem a manipulací. Violet byla několikrát zbita a často v domácnosti zastávala spíše roli služky.

Zbylými zkoumanými trans postavami jsou Elektra a Angel. U první jmenované bychom mohli hledat mnohé podobnosti se vztahem, který vedla Violet. Elektra je závislá na svém partnerovi, který je zároveň i její sponzor a poskytuje jí finance na úhradu nájmu, oblečení a dalších věcí. Tento vztah bychom nenazvali romantickým, nýbrž pragmatickým, protože oběma poskytuje nějaké výhody. Elektrin vysoký životní standard je zajištěn financemi od muže, jemuž dělá společnost ve chvílích jeho přítomnosti ve městě. Tento vztah je však celý závislý na Elektrině genderové identitě, čemuž se ale budu věnovat později. Angel po romantickém vztahu touží, s jedním ze svých zákazníků, jelikož se také žíví prostitucí, to ve vztah i přeroste. Později se však tento vztah vlivem okolností rozpadá, Angel zůstává sama.

Z výše uvedeného vyplývá, že se liší nejen zkušenosti jednotlivých postav s milostnými vztahy, ale i jejich sexuální orientace. Zatímco postava Paige, Elektry, Angel a Blancy je orientována heterosexuálně, v případě Nomi jde o homosexualitu. Jules a Violet bychom pak mohli označit jako bisexuálky. Ukazuje se, že genderová identita neurčuje sexuální orientaci. Sledované postavy jsou jak heterosexuální, homosexuální, tak i bisexuální. Ve dvou případech se objevuje sexuální preference i jako prvek validace vlastní identity. Jules a Violet hovoří o tom, že díky intimním vztahům s muži se cítí více femininně, jejich tělo v kontrastu s mužským působí křehčeji, díky čemuž se cítí skutečně žensky. Otázkou je, do jaké míry je snaha sebepotvrzení opravdu determinující sexuální orientaci. V obou případech dochází totiž k tomu, že postavy nakonec mají i vztahovou či sexuální zkušenost se ženou.

Analyzované trans postavy většinou nežijí ve šťastném romantickém vztahu. Často opakujícími se jevy jsou prostitute, jednorázové známosti a pragmatické vztahy, které spíše než naplnění citových potřeb plní potřeby materiální. Některé z postav ve vztahu vůbec nejsou a žijí sami.

3.2.2. ZAMĚSTNÁNÍ A STYLY OBLÉKÁNÍ

Nyní se zaměřím na to, čím se postavy žíví. Je to oblast, která může odhalit další možné vzorce použité při konstruování trans postav. Odhaluje, zda je trans postavám stereotypně připisována určitá pracovní pozice a zda pracovní zařazení také ovlivňuje způsob oblékání. Naznačuji to už předchozí řádky, nicméně se jedná

o informace, které si zasluhují vlastní podkapitulu. Většinu zkoumaných postav spojuje téma prostituce, ať už jako současný či minulý druh příjmu. Postavy, které se prostitucí živí aktivně, jsou Angel a později i Elektra (když se rozpadne její vztah). V případě Angel jde nejprve o prostituci „na ulici“, později se přesouvá do vnitřních prostor, tzv. „peep show“, kde tančí za sklem, což nemusí splňovat přesnou definici prostituce, jedná se ale o placené erotické služby. Na stejné pracoviště se pak ve finanční nouzi dostává i Elektra.

Druhou skupinou jsou postavy, které se prostituci věnovaly v minulosti, mezi ty bychom řadili Blancu a Violet. První jmenovaná pracuje v kosmetickém salónu věnujícím se modeláži nehtů. Violet obsluhuje lidi v restauraci. Postavy Paige, Nomi a Jules se téma prostituce netýká. Paige pracuje jako advokátka chránící zájmy jiných trans žen (čemuž se herečka Angelica Ross věnuje i v reálném životě), Nomi je hackerka a aktivistka, Jules pak středoškolská studentka. Pracovní pozice jednotlivých postav pak do určité míry determinuje i to, jakým způsobem se běžně oblékají.

Styl Jules je ovlivněn skutečností, že se jedná o náctiletou studentku. O příslušnosti k této sociální skupině přesvědčuje výrazný make-up, barevné vlasy či krátké sukňe téměř imitující školní uniformy. Jelikož Nomiinou hlavní pracovní náplní je hackování a ovládání techniky, je u ní přítomen spíše ležérní neformální styl oblékání. Paige jako advokátka zase nosí kostýmky či kratší tmavé šaty. Violet je při výkonu své práce zobrazena jen minimálně, většinou se pohybuje „venku“ v běžném životě. V jejím případě bychom asi nenalezli nic vybočujícího z konvenčního způsobu oblékání žen. V případě Blancy, Elektry a Angel jsou kostýmy výrazně ovlivněny jejich příslušností k bálové komunitě a módními přehlídkami, kterých se účastní. Časté jsou tak extravagantní šaty doplněné výrazným make-upem, mimo bály však Blanca nosí obvykle džíny a triko. Angel poměrně výrazné a mnohdy vyzývavé oděvy související s její prací prostitutky, Elektra pak velmi drahé luxusní oblečení, čímž se snaží dávat najevo své vydobyté vysoké sociální postavení ve své komunitě.

Častým jevem je, že si své materiální potřeby trans postavy zajišťují penězi z prostituce či penězi mužů, jimž dělají „společnice“. Zatímco se některé postavy prostituci věnují aktivně, jiné toto řemeslo již opustily. Pouze jedna postava

má (zjednodušeně řečeno) prestižní pracovní pozici v advokátní kanceláři, další z postav je hackerka, ve výčtu nechybí ani studentka. Často jsou postavám připisovány spíše na první pohled podřadné a opovržením hodné pracovní pozice. Toto pracovní zařazení pak zcela zjevně ovlivňuje i to, jaké oblečení postavy běžně nosí. Škála je zde poměrně široká, od formálního kostýmku, přes ležérní styl až po extravagantní šaty či vyzývavé oděvy.

Trans postavy jsou v několika případech popsány jako prostitutky, které se prostituci buď věnují aktivně, nebo se jí věnovaly dříve. Objevuje se zde tedy vzorec, dle kterého jsou trans postavy často zobrazeny právě jako sexuální pracovnice. Tuto práci však nevykonávají dobrovolně, často jsou k tomu donuceny okolnostmi či z důvodu nemožnosti nalézt jinou práci.

3.2.3. CHARAKTEROVÁ A POVAHOVÁ REPREZENTACE POSTAV

Kromě povolání, rodinných a milostných vztahů a sexuálních preferencí se postavy liší pochopitelně i povahově. Níže rozebírám charakterové vlastnosti připisované sledovaným postavám. Nalezení jedné spojující vlastnosti, která by protínala všech sedm postav současně, není možné. Stejně jako v případě všech jiných postav objevujících se na televizních obrazovkách jde o komplexní bytosti s různými povahami. Objevují se ale vlastnosti, které jsou společné alespoň dvěma postavám současně. Na následujících řádcích tak bude objasněno, jak jsou postavy reprezentovány stran svých vlastností.

Nejprve se budu věnovat postavám Angel a Blancy. Obě vystupují jako zodpovědné, přátelské a jejich zobrazení je tak ve výsledku poměrně pozitivní. Blanca je velice přísná, vyžaduje striktní dodržování pravidel ve svém domě/klanu, zároveň ale cítí odpovědnost za své „děti“, záleží jí na nich a velmi se snaží o to, aby jejich budoucnost byla co nejlepší. V souvislosti se svojí diagnózou se snaží Blanca maximálně edukovat své „děti“ v klanu o bezpečnému sexu. Elektra je spíše opačného rázu, velmi impulzivní, temperamentní, hádavá a soutěživá. Často ostatní uráží, opovrhuje lacinými věcmi a na první místo vždy staví sebe. Jejich vzájemný vztah s Blancou je ale poměrně komplexní a ambivalentní, nabízí se označení love-hate, mají mezi sebou silné pouto, které je ale často zastíněno Elektřinými výstupy.

Violet je rovněž zobrazena pozitivně, je relativně otevřená v otázkách své genderové identity, je přátelská ale poměrně submisivní, jelikož byla po dlouhou dobu, jak zaznívá výše, v disfunkčním vztahu. Na druhou stranu Paige je bojovnější, zastupuje ostatní trans ženy, kterým se děje nějaké bezpráví. Má silné charisma a věci dokáže řešit s nadhledem. V pozitivním světle je vykreslena i Nomi, jíž jsou připisovány vlastnosti jako věrnost, loajalita a ochota pomáhat. Je zároveň velmi inteligentní, v rámci narativu je „mozkem“ různých operací při boji proti zločinné organizaci. Nomi nedisponuje žádnou negativní vlastností či není tato vlastnost nijak komunikována. Jules je naopak postava rozporuplná, která je sice přátelská, má dobrý vliv na drogově závislou kamarádku, na druhou stranu ale často s touto kamarádkou manipuluje či jí neříká úplnou pravdu. Jules je zároveň naivní, důvěřivá a chvílemi pokrytecká - kritizuje užívání drog, ale sama občas drogu užije.

Pochopitelně neexistují postavy, jejichž povahové vlastnosti by byly totožné. Ačkoli nelze jednoznačně určit, jestli je ve výzkumném vzorku zobrazení trans postav pozitivní či negativní, převládá spíše první možnost. Pokud postava disponuje nějakými negativními vlastnostmi, jsou často vyváženy těmi kladnými. Patrně rozdíl panuje i mezi hloubkami jednotlivých postav, což souvisí mimo jiné s prostorem, ve kterém mají šanci se projevit. Seriály se totiž více či méně liší stopáží a počtem dílů, takže zatímco například Elektra je zprvu zobrazena spíše velmi negativně, v osmi epizodách se postupně objevují skutečnosti a situace, které pomáhají k hlubšímu pochopení této postavy. Naopak o Paige se dovídáme jen to pozitivní, délka příběhu neumožňuje větší prohloubení jejího charakteru. Prvoplánové rozdělení na kladné versus záporné postavy zde není aplikovatelné.

3.2.4. GENDEROVÁ IDENTITA, JEJÍ EXPOZICE A HERECKÉ OBSAZENÍ

V teoretické části se poměrně podrobně věnuji rozlišení pojmů transsexualita a transgender, obě tyto kategorie jsou ve sledovaném vzorku zastoupeny. Za transsexuála či transsexuálku je označena osoba, která buď chce podstoupit hormonální či chirurgickou léčbu, nebo oba tyto zásahy již podstoupila. Transgender je pak chápán jako zastřešující pojem pro celou škálu alternativních sexuálních identit. Zároveň označuje trans osoby, které neprošly hormonální a/nebo chirurgickou léčbou. Následující řádky prozradí, která ze zmíněných identit je ve zkoumaném vzorku dominantní. Zkoumání bylo podrobeno také

to, kdo genderovou identitu trans postavy divákovi poprvé odhalil - zda tak učinila sama některá ze sledovaných postav, či postava vedlejší. Možné je i odhalení mimoslovně, například nekomentovaným záběrem kamery. Odhalení genderové identity s sebou mnohdy nese nějaké konotace, jejichž význam určují právě osoby (či prostředky) odhalující skutečnost. Tyto případné konotace mě zajímají.

Přestože jsou všechny sledované postavy nějakým způsobem identifikovány jako trans, ne vždy je možné přesně určit jejich konkrétní identitu. A to především z důvodu absence této informace v rámci narativu nebo nejednoznačného překladu, jelikož se v angličtině pojem transgender často používá i pro transsexuály. Taková situace nastává právě v případě postav Paige a Violet, u nichž je jejich transgender identita sice odhalena, chybí zde ale bližší informace, které by pomohly k přesnějšímu zařazení. Není proto možné jednoznačně odpovědět na výzkumnou otázku a říct, zda jsou Violet a Paige transgender nebo transsexuálky. Violet svoji vlastní trans identitu přiznává v reakci na otázku novinářky, prvotně tak není odhalena přímo jí, ale druhou osobou. Stejně je tomu tak i u Paige, o jejíž trans identitě promluví poprvé Violet v následném rozhovoru s žurnalistkou. Ani jedno z těchto dvou odhalení s sebou nese žádné negativní konotace.

Jiná je situace u postav Elektry, Blancy a Angel. V době, ve které se Pose odehrává, nebyl přístup trans lidí k hormonálnímu či dokonce operativnímu řešení genderové identity nikterak snadný. Jednak se setkávaly s menším pochopením ze strany okolí, jednak nebyly medicínské metody natolik dostupné, aby si je mohl dovolit kdokoli. Všechny tři tyto postavy bychom tak mohli označit jako transgender, což by byla ale pravda jen částečně. Zatímco u Blancy a Angel k žádné změně v oblasti operativní změny pohlavního ústrojí z mužského na ženské nedochází, postava Elektry v určitý moment tuto operaci podstoupí. Mění se tedy z transgender osoby na transsexuálku, z čehož pro ni kromě osobních benefitů (jakými jsou pocity definitivní spokojenosti s vlastní identitou) ale plyne i několik negativních skutečností jako rozpad vztahu a následná nemožnost navázat vztah nový. Muži o ni totiž po ztrátě „jejího tajemství“ ztrácí zájem. Skutečnost, že jsou tři výše zmiňované postavy transgender, vyplývá již z tématu seriálu, který se věnuje bálové kultuře, jejímiž členy a členkami jsou především trans osoby. Přestože o sobě postavy

tuto skutečnost v rámci příběhu prozrazují, prvotní seznámení diváka probíhá tedy spíše skrz kontext a vylnutí ze situace.

Jules je na tom podobně jako postavy ze seriálu Pose. Je transgender, operaci změny pohlaví ještě nepodstoupila, nicméně využívá hormonální terapii. Její příslušnost do této kategorie prozrazuje nejprve jeden ze záběrů v seriálu, kde si Jules aplikuje injekci s hormony, později se objevuje záběr odhalující přítomnost části mužské anatomie. Později je skutečnost, že se genderová identita Jules vymyká heteronormativním standardům, důkladněji popsána vypravěčkou (Rue) skrze voiceover v úvodu jedné z epizod. Tento popis navíc přibližuje již zmíněný postoj matky k celé situaci ohledně nejasné pohlavní identity jejího syna (později dcery). Účelem tohoto popisu je diváky hlouběji seznámit s tím, čím si postava musela projít. Spíš než negativní či pozitivní postoje vyvolává soucit.

Poslední postavou, jejíž identitu lze docela jednoznačně určit, je Nomi. Jde o transsexuálku. Tuto skutečnost o ní prozradí na pride průvodu, se zcela jasnou negativní konotací, epizodní postava, kterou bychom mohli označit jako TERF⁶⁵. O Nomi řekne, že je „tranny“⁶⁶. V rámci příběhu je později odhalena Nomiina minulost a to, s čím se musela jako dítě vypořádat - šikana ze strany vrstevníků, která vyústila ve vážné zranění (popáleniny).

Ve vybraném vzorku se nachází jak transgender, tak i transsexuální postavy. Žádná z postav pak nevyhovuje definici pro širší vymezení pojmu transgender, nenalezneme zde tedy nikoho, koho bychom mohli označit jako intersexuála či intersexuálku nebo nebinární osobu. Genderové identity sledovaných trans postav jsou tedy poměrně homogenní, v rámci této minoritní identity není přítomna významná diverzita. Což může být způsobeno například tím, že si transgender postavy mnohdy nemohou dovolit podstoupit operaci změny pohlaví ať už z finančních či jiných důvodů. V případě Blancy a Angel jsou důvody

---

⁶⁵ Trans-Exclusionary Radical Feminist. Skupina feministek, která tvrdí, že trans ženy nejsou ve skutečnosti ženy, protože biologický determinismus je klam jen tehdy, když se používá proti nim, ne když se používá proti ostatním. Urban Dictionary [online]. [cit. 2021-04-21]. Dostupné z: <https://www.urbandictionary.com/define.php?term=TERF>

⁶⁶ Hanlivé označení pro transsexuální či transgender osobu.

nepodstoupení této operace právě nedostupnost a velmi vysoká cena lékařské péče v dané oblasti.

V souvislosti s genderovou identitou sledovaných postav jsem se také zajímal o to, zda ztvárněná identita koresponduje s identitou roli ztvárňující herečky. Narazil jsem ale na problém zahraničních zdrojů poskytujících životopisné informace, které zkrátka pojmy transgender a transsexuál/ka nerozlišují a souhrnně používají pouze označení transgender. U některých hereček tak nelze hodnověrně říct, jestli se jedná o transsexuálky, a tak u těch, kde neexistuje detailnější popis, budu (v případě, že jsou nějakým způsobem trans) používat souhrnné označení transgender. V případě Violet i Paige jsou obě postavy transgender herečkou zastoupeny. Violet ztvárňuje Jen Richards, spisovatelka, herečka a aktivistka v oblasti LGBT. Paige hraje Angelica Ross, herečka, která je v poslední době poměrně často obsazována do rolí v seriálech Ryana Murphyho (Pose, American Horror Story 1984). Nomi ztvárnila herečka a modelka Jamie Clayton, která je rovněž transgender. Clayton roli přijala mimo jiné také proto, že k tématu transsexuality a transgenderu měly blízko i tvůrkyně seriálu sestry Wachovské. Lily i Lana Wachovské prošly v minulosti změnou pohlaví. Zároveň se jí také líbilo, že se Sense8 nezaměřuje na téma tranzice, ale že nechává postavu Nomi prostě existovat. To Clayton považuje za velmi důležitý krok ve vztahu k zobrazení trans lidí v médiích.⁶⁷

Postavu Jules ztvárnila herečka Hunter Schafer, která je rovněž i LGBT aktivistkou a modelkou. Role Jules navíc byla jejím hereckým debutem. O své genderové identitě otevřeně mluví, pro rozhlasovou stanici v Severní Karolíně řekla, že chce, aby lidé věděli, že není cisžena⁶⁸. Sama sebe sice označuje za hrdou trans osobu, zároveň ale dodává, že objevuje i své nebinární já, kdy se necítí být ani mužem, ani ženou.⁶⁹

---

⁶⁷Actress Jamie Clayton of 'Sense8' on Show's LGBTQ-Inclusiveness. NBC News [online]. [cit. 2021-04-21]. Dostupné z: <https://www.nbcnews.com/feature/nbc-out/actress-jamie-clayton-sense8-show-s-lgbtq-inclusiveness-n754471>

⁶⁸Žena, jejíž genderová identita je ve shodě s pohlavím určeným při narození.

⁶⁹Q&A: A NC Teen And Her Parents On The Transition From Male To Female. North Carolina Public Radio [online]. [cit. 2021-04-21]. Dostupné z: <https://www.wunc.org/education/2016-05-11/q-a-a-nc-teen-and-her-parents-on-the-transition-from-male-to-female>

Dominique Jackson, kterou zde popisují jako Elektru, je kromě herečky rovněž i modelkou. A stejně jako ve všech předchozích případech, i Jackson patří mezi transgender osoby. Zde lze ale najít podrobnější informace, existuje článek, dle kterého Jackson v roce 2015 prodělala operaci změny pohlaví.⁷⁰ Angel v seriálu Pose ztvárnila herečka a modelka Indya Moore. Ta o sobě hovoří jako o transgender nebinární osobě. MJ Rodriguez, která hraje Blancu, je také transgender.

Z výše uvedeného vyplývá, že trans postavy ve všech zkoumaných případech skutečně ztvárňují trans herečky. Lze tedy pozorovat snahu maximalizovat autenticitu ztvárněných trans postav tím, že je do jejich role dosazena osoba se stejnou genderovou identitou. Trans témata přestávají být tabu, ve filmovém a televizním průmyslu ve Spojených státech se zvyšuje počet „vyoutovaných“ trans hereček a herců. Můžeme tak pozorovat zvyšující se tendenci obsazovat do těchto rolí trans herce a herečky.

3.2.5. TRANZICE JAKO NARATIVNÍ TÉMA

Samotný proces změny pohlaví (ať už hormonální či operativní cestou) se v některých případech stává narativním tématem. Zatímco u postav Angel, Blancy, Violet, Paige a Nomi není jejich tranzici věnován významný prostor, v případě Jules a Elektry je tomu jinak.

Jak již bylo zmíněno, celý proces určování vlastní genderové identity u postavy Jules je vysvětlen v úvodu jednoho z dílů seriálu Euphoria prostřednictvím voice-overu vypravěčky Rue a následných flashbacků. Popisuje celý příběh od uzavření na psychiatrické léčebně přes pozdější sezení s psychiatrem až po samotnou hormonální terapii. Prostor, který je tomuto tématu věnován, sice není příliš rozsáhlý, nicméně v rámci narativu informace o změně pohlaví zaznívají. Po tomto uvedení do problematiky postavy se však otázka tranzice v lineárním proudu příběhu nestává tématem, není ze stran jiných postav jakkoli probíráno či problematizováno.

---

⁷⁰ Pose Star Dominique Jackson On What It Was Like To Grow Up Trans. REFINERY29 [online]. [cit. 2021-04-21]. Dostupné z: <https://www.refinery29.com/en-us/pose-tv-show-transgender-actress-dominique-jackson>

Elektra, která nakonec podstoupila operativní změnu pohlaví, tuto skutečnost rozebírá mnohem více. Dochází k lékaři, na elektrolyzy, podstupuje rovněž hormonální léčbu a své finální rozhodnutí operaci podstoupit konzultuje i s jinou transsexuální ženou. V příběhu se objevuje i způsob, jakým na tuto operaci získala finance a to, co pro ni celý úkon do budoucna znamená (ztráta příjmů, vysvětlují výše). Pouze drobné útržky o tranzici věnované spíše rovinně rodinných vztahů zaznívají u příběhu Nomi.

Ukazuje se, že tranzice jako narativní téma se objevuje minimálně, je upozaděno ve prospěch prostého bytí jednotlivých postav. Na jednu stranu lze toto zjištění vnímat pozitivně, jelikož se zdá, že se pro tvůrce (a v konečném důsledku i pro diváky) trans postavy stávají postavami běžnými, které nejsou nijak determinovány operativními úkony, které na nich byly provedeny či hormony, které užívají. Pokud je ale to, čím všim si musela daná postava v této oblasti projít kvalitně odvyprávěno, může to mnohým divákům pomoci více pochopit trans lidi obecně.

3.3. Shrnutí

Přestože se od sebe seriály liší distribučním modelem, tematicky, i žánrově, lze v tom, jakým způsobem zobrazují trans identity, hledat určité spojitosti a opakující se témata. Mezi taková patří časté nepochopení ze strany (alespoň jednoho z) rodičů, zavržení, narušené rodinné vazby či nepřijetí ze strany okolí. Často (ne vždy) se postavy také setkávají s prostitutí a věnují se jí buď aktivně, či tomu tak bylo v minulosti. Co se týče genderové identity, většina postav je transgender, pouze u dvou můžeme s jistotou říct, že jsou transsexuální. S tím do určité míry koresponduje i herecké obsazení tyto postavy zastupující. Málo frekventovaným je pak téma tranzice jako výrazného narativního prvku, postavy spíše „existují“, než aby byly nuceny detailně popisovat proces vlastní změny pohlaví. V poslední řadě se pak postavy liší i co do povahových vlastností, jelikož se pochopitelně jedná o svébytné bytosti, které nebyly napsány univerzálním způsobem. Ve výsledku je ale jejich reprezentace ve vybraném vzorku vesměs pozitivní, často vybízející k soucitu a pochopení.

Závěr

Cílem práce *Reprezentace trans identit v současné americké televizní tvorbě* bylo ve výzkumném vzorku čítajícím celkem čtyři seriály, které vznikly ve Spojených státech v letech 2015-2020, zmapovat způsob zobrazení trans postav. Těmito seriály byly *Euphoria*⁷¹, *Her Story*⁷², *Pose*⁷³ a *Sense8*⁷⁴, v nichž byly analyzovány postavy Jules, Violet, Paige, Blancy, Elektry, Angel a Nomi. Cílem práce bylo rovněž jednotlivá zobrazení komparovat a identifikovat možná opakující se témata a stereotypy.

Metodologický postup pracoval s několika dílčími případovými studii, které byly sestaveny na základě induktivních analýz. Vytýčeny byly také rozdíly mezi pojmy transsexuál/transsexuálka a transgender. Uvedeno bylo rovněž širší vymezení pojmu transgender. V teoretické části se také práce věnuje problematice stereotypů a jejich přítomnosti v každodenní životě a na televizních obrazovkách. Nedílnou součástí teoretické části pak tvoří definování konceptu heteronormativity, jíž se výzkumný vzorek vymyká a queer teorie, do níž zapadá. Získané poznatky byly rovněž zasazeny do kontextu analyzovaného díla. Dle vytyčených výzkumných otázek v rámci těchto dílčích studií byla následně popsána zkoumaná zobrazení. Přestože se jedná o několik odlišných seriálů, lze v nich najít mnoho spojujících prvků a opakujících se vzorců. Přínosem práce je tak popsání těchto jevů a jejich výsledná syntéza, která může pomoci budoucímu bádání.

Častým jevem jsou neuspokojivé vztahy mezi trans postavou a její rodinou. S vysokou četností se objevuje nepochopení ze strany rodiny a následné narušení či kompletní přerušování vzájemných vazeb. Trans postavy jsou také často zobrazeny jako sexuální pracovnice, které se prostituci věnují buď aktivně, nebo se tomuto druhu příjmu věnovaly v minulosti. Z výzkumného vzorku si tímto způsobem vydělávala polovina postav. Následuje další čtené téma, kterým je vztahová oblast. Pouze jedna z postav žila v romantickém vztahu napříč celým příběhem, další lásku

---

⁷¹ *Euphoria* [TV seriál] Created by: Sam Levinson. USA: HBO, 2019. 10 ep.

⁷² *Her Story* [TV seriál] Created by: Jen Richards, Laura Zak. USA: YouTube, 2016. 6 ep.

⁷³ *Pose* [TV seriál] Created by: Ryan Murphy, Brad Falchuk, Steven Canals. USA: FX, 2018-2019. 18 ep.

⁷⁴ *Sense8* [TV seriál] Created by: The Wachowskis, J. Michael Straczynski. USA: Netflix, 2015-2018. 24 ep.

nacházely až později, některé postavy pak udržovaly spíše pragmatické vztahy zajišťující jejich materiální potřeby. Ve většině případů genderová identita ztvárněných postav koresponduje s identitou hereček, které byly do rolí obsazeny. Tranzice jako narativní téma se pak objevuje velmi zřídka, jde o dva případy, jejichž účelem je prohloubit vztah mezi divákem a postavou. Sexuální orientace není determinována genderovou identitou, ve výzkumném vzorku se vyskytují jak homosexuálky, bisexuálky, tak i heterosexuálky. Co se týče povahových vlastností, postavám jsou připisovány ve většině případů ty kladné. Analyzované trans identity jsou ve výsledku zobrazeny kladně, jejich příběh je ve všech případech odvyprávěn citlivě a tak, aby divák skutečně pochopil, čím si trans lidé v životě musejí procházet a s čím se běžně potýkají.

Trans identity jsou akademickým diskurzem často opomíjeny, práce se tak snaží na tento trend upozornit a případně motivovat další akademiky a akademičky ke zkoumání dané minority. Zároveň jsem chtěl touto prací přispět k lepšímu pochopení trans lidí obecně, jelikož jsou společností bohužel často neprávem přehlíženi.

Zdroje

Prameny

Euphoria [TV seriál] Created by: Sam Levinson. USA: HBO, 2019. 8 ep.

Her Story [TV seriál] Created by: Jen Richards, Laura Zak. USA: YouTube, 2016. 6 ep.

Pose [TV seriál] Created by: Ryan Murphy, Brad Falchuk, Steven Canals. USA: FX, 2018-2019. 8 ep.

Sense8 [TV seriál] Created by: The Wachowskis, J. Michael Straczynski. USA: Netflix, 2015-2018. 24 ep.

Literatura

Actress Jamie Clayton of 'Sense8' on Show's LGBTQ-Inclusiveness. NBC News [online]. [cit. 2021-04-21]. Dostupné z: <https://www.nbcnews.com/feature/nbc-out/actress-jamie-clayton-sense8-show-s-lgbtq-inclusiveness-n754471>

American Psychological Association [online]. [cit. 2020-12-09]. Dostupné z: <https://www.apa.org/topics/lgbt/transgender>

Antropologický slovník [online]. [cit. 2020-12-08]. Dostupné z: <https://is.muni.cz/do/1499/el/estud/prif/ps09/antropol/web/slovník.html>

Cambridge Dictionary [online]. [cit. 2020-12-09]. Dostupné z: <https://dictionary.cambridge.org/us/dictionary/english/transgender>

FIFKOVÁ, Hana. Transsexualita a jiné poruchy pohlavní identity. Vyd. 2. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-1696-1.

FILIČKOVÁ, Andrea. Fenomén televizního pořadu Q (queer) v České televizi. Praha, 2015. Diplomová práce. Fakulta humanitních studií, Univerzita Karlova v Praze.

CHLUMSKÁ, Eva, Iveta JANSOVÁ a Jana JEDLIČKOVÁ. Boření mýtů: K současné neheteronormativní televizní seriálové produkci. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015. ISBN 978-80-244-4631-8.

CHLUMSKÁ, Eva. Queer teorie ve filmu a v televizi: Nástin využívání myšlenek queer teorie v americké filmové a televizní produkci od roku 1990 po současnost. Olomouc, 2010. Diplomová práce. Filozofická fakulta, Univerzita Palackého v Olomouci.

JAGOSE, Annamarie. Queer Theory. Melbourne University Press, 1996. ISBN 9780814742341.

MAYER a KAPFHAMMER. Coincidence of transsexuality and psychosis. *Nervenarzt*. (66).

MCLAREN, Jackson. "Recognize Me": An Analysis of Transgender Media Representation. Windsor, Ontario, Canada, 2018. Diplomová práce. Department of Communication, Media and Film, University of Windsor.

Metody výzkumu. Fakulta sportovních studií Masarykovy univerzity [online]. [cit. 2021-03-12]. Dostupné z: <https://www.fsp.s.muni.cz/emuni/data/reader/book-8/04.html>

OBROVSKÁ, Jana. Základy kvalitativního výzkumu [online]. 2015 [cit. 2021-03-12]. Dostupné z: https://is.muni.cz/el/1441/podzim2015/SP7BP_MTO1/um/Uvod_kvalitativni_vyzkum.pptx

Pose Star Dominique Jackson On What It Was Like To Grow Up Trans. REFINERY29 [online]. [cit. 2021-04-21]. Dostupné z: <https://www.refinery29.com/en-us/pose-tv-show-transgender-actress-dominique-jackson>

Projekt Varianty, Člověk v tísní [online]. 2002, s. 99 [cit. 2021-03-14]. Dostupné z: https://www.varianty.cz/download/docs/128_interkulturni-vzde-la-va-ni-i.pdf

PŘÍPADOVÁ STUDIE JAKO VÝZKUMNÁ METODA VE VĚDÁCH O ČLOVĚKU [online]. s. 62-65 [cit. 2021-01-04]. Dostupné z: <http://web.ftvs.cuni.cz/hendl/metodologie/pdfwww/oleckacasestudyclanek.pdf>

Q&A: A NC Teen And Her Parents On The Transition From Male To Female. North Carolina Public Radio [online]. [cit. 2021-04-21]. Dostupné z: <https://www.wunc.org/education/2016-05-11/q-a-a-nc-teen-and-her-parents-on-the-transition-from-male-to-female>

SLEPIČKOVÁ, Lucie. Role médií v konstruování společenských představ o menšinách: vnímaný vliv seriálu Most! na představy o transgender lidech. Praha, 2020. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra žurnalistiky.

SPARGO, Tamsin. Foucault and Queer Theory. Spojené Království: Cox & Wyman Ltd., Reading, 2000. ISBN 184046092X.

Stereotype. Oxford Learner's Dictionary [online]. [cit. 2021-03-13]. Dostupné z: https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/stereotype_1?q=stereotype

TENBROOK, Elizabeth M. The acronym's forgotten letter: Beliefs about transgender men and women. Ames, Iowa, 2019. Disertační práce. Iowa State University.

TRANS 101: A BASIC INTRODUCTION TO TRANSGENDER PEOPLE [online]. [cit. 2020-12-09]. Dostupné z: http://static1.squarespace.com/static/54ed04a4e4b0c01a6f3b107a/t/5500aaa3e4b0fc0ace82f6f9/1426107056116/Trans+101_Barr.pdf

Transgender Person's Rights in the EU Member States. European Parliament [online]. [cit. 2020-12-09]. Dostupné z: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/note/join/2010/425621/IPOL-LIBE_NT\(2010\)425621_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/note/join/2010/425621/IPOL-LIBE_NT(2010)425621_EN.pdf)

Transgender Person's Rights in the EU Member States. European Parliament [online]. [cit. 2020-12-09]. Dostupné z: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/note/join/2010/425621/IPOL-LIBE_NT\(2010\)425621_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/note/join/2010/425621/IPOL-LIBE_NT(2010)425621_EN.pdf)

Urban Dictionary [online]. [cit. 2021-04-21]. Dostupné z: <https://www.urbandictionary.com/define.php?term=TERF>

WARNER, Michael. Fear Of A Queer Planet: Queer Politics and Social Theory. Univ Of Minnesota Press, 1993. ISBN 978-0816623341.

What's the difference between being transgender or transsexual and having an intersex condition? Intersex Society of North America [online]. [cit. 2020-12-09]. Dostupné z: <https://isna.org/faq/transgender/>

Zobecněné rozdíly kvalitativního a kvantitativního výzkumu [online]. [cit. 2021-03-12]. Dostupné z: https://is.muni.cz/el/1441/podzim2006/SZ2BP_ZPM/um/um/kvalit_kvant_vyzkum.pdf

NÁZEV:

Reprezentace trans identit v současné americké televizní tvorbě

AUTOR:

Dominik Rašek

KATEDRA:

Katedra divadelních a filmových studií

VEDOUCÍ PRÁCE:

Mgr. Iveta Jansová, Ph.D.

ABSTRAKT:

Práce se zabývá zobrazením transgender a transsexuálních postav v seriálech Pose, Sense8, Her Story a Euphoria. V teoretické části jsou podrobně vysvětleny rozdíly mezi pojmy transgender a transsexualita a teoretické koncepty důležité ve vztahu ke zvolenému tématu. Hlavním cílem práce je popsat, jakým způsobem je sledovaná minorita ve vybraném vzorku zobrazena. Tohoto cíle je dosaženo pomocí dílčích případových studií a induktivních analýz. Na základě syntézy získaných informací práce popisuje způsoby reprezentace trans osob, pojmenovává opakující se vzorce a konvence a zabývá se i tím, jak jsou samotné postavy konstruovány. Všechna zobrazení také vzájemně komparuje. Zjištěno bylo několik opakujících se témat, mezi která patří například komplikované vztahy s vlastní rodinou či prostituce. Celkové zobrazení je ale spíše pozitivní.

KLÍČOVÁ SLOVA:

Televizní seriál, LGBT, transgender, transsexualita

TITLE:

Representations of Trans Identities in Contemporary American Television

AUTHOR:

Dominik Rašek

DEPARTMENT:

The Department of Theatre, and Film Studies

SUPERVISOR:

Mgr. Iveta Jansová, Ph.D.

ABSTRACT:

This bachelor's thesis deals with the depiction of transgender and transsexual characters in TV series Pose, Sense8, Her Story and Euphoria. In the theoretical section, the differences between the concepts of transgender and transsexual and the theoretical concepts relevant to the chosen subject are explained in detail. The main aim of the work is to describe how the observed minority is represented in the selected sample. This is achieved through case-specific studies and inductive analyses. Based on a synthesis of the information gathered, the thesis describes ways of representing trans people, names repetitive patterns and conventions, and addresses how the characters themselves are constructed. All representations are compared with each other. Several recurring themes have been identified, such as complicated relationships with one's own family or prostitution. But the overall picture is rather positive.

KEYWORDS:

TV series, LGBT, transgender